

giften, som egentlig tynger paa Skibsfarten, det maa være andre Ting. Men det, som har hævet Skibsfarten i Norge, er væsentlig det, at der paa Vestkysten er en hel Række af naturlige Havne, hvorfra der er Udgang til det aabne Hav. Det mangle vi ganske vist, men det, vi mangle der af Naturen, maa vi se at tilvejebringe ved Kunst. — Befolkningen i Norge er mindre end hos os, Nationalformuen er betydelig mindre der end her, saa at jeg tror, at vi ville være istand til at skaffe Midlerne til at tilvejebringe det ved Kunst, som de have af Naturen, og derved blive dem mere jævnhrydige. Ved at udvikle vort Havnevesen særlig ud imod det aabne Hav skaffe vi Betingelserne tilstede for Skibsfart og Fiskeri. Det er et Par Næringsveie, der kunne beskæftige et stort Antal Mennesker, og det ligger særligt for os som Beboere af et Land, der er omgivet saa at sige paa alle Sider af Hav og har fiskerige Bunde omkring sine Kyster. Det er en Stam for os at lade fremmede Fiskere hvert Aar tage bort for Millioner derfra lige for Næsen af os og ikke selv tage Del deri. Det vilde være den rigtige Veie at gaa frem paa, men det er urigtigt at søge ved kunstige Midler, ved Bestyttelse af Virksomhed fra Statens Side at fremkalde en stor Industri hertilands, som ikke passer for vore Forhold og navnlig ikke passer for vor Befolkning. Naar jeg for tillod mig at antyde, at der ogsaa er andre Foranstaltninger, der trænge til Støtte fra Statens Side, skal jeg nu tillade mig at fremhæve — og jeg er her heldigvis i Overensstemmelse med et æret Medlem, som ellers vistnok ikke deler min Opfattelse, nemlig det ærede Medlem for Oberste Amts 1ste Valgkreds (Salbe-Hansen) —, at dette ærede Medlem ved Finanslovens Behandling forrige Aar bemærkede, at de kommunale Byrder ere i saa rast Stigen, at der er al Grund for Staten til at komme Kommunerne til Hjælp og lette dem med Hensyn til de Udgifter, som de nu have, og som allerede ere vorede dem over Hovedet. Deri er jeg fuldstændig enig med det ærede Medlem, men det forekommer mig, at man vilde handle i højeste Grad ulogt ved at berøve sig Midler til paa den Maade at komme Kommunerne til Hjælp. Jeg tror, at Enhver, der har haft Leilighed til noget nærmere at kjende vore kommunale Anliggender, vil indrømme mig, at de kommunale Byrder ere stegne i de sidste 10 Aar i overordentlig Grad, vistnok til henimod det Dobbelte og at der er al Grund for Staten til at se at lette ialtfald visse Dele deraf, og der er jo visse Dele, som forekommer idetmindste

mig at burde være Statsanliggender og ikke kommunale Anliggender. Jeg skal i saa Henseende først og fremmest nævne Sindsygeanstalterne. Det forekommer mig i højeste Grad urimeligt, at Udgifterne til disse skulle være en kommunal Byrde; Intet kan være mere naturligt, end at de maa gaa over til Staten. Ligeledes synes Udgifterne til Retspleien ogsaa at burde være et almindeligt Statsanliggende og ikke et kommunalt Anliggende; ogsaa disse Udgifter bør gaa over til Staten. De tynde ved mange Veiligheder meget haardt paa Kommunerne, saasom ved Opførelse af nye Thing- og Arresthuse. Der til kommer ogsaa visse Reforme, som man maa sætte Pris paa at faae gennemførte i en nær Fremtid, hvoriblandt jeg f. Ex. skal nævne Reformen af vort Almueskolevesen; den vil ikke kunne lade sig gennemføre med Held, uden at der ogsaa fra Statens Side maa hedes betydeligt Tilskud dertil. Skal vor Retspleie omordnes, vil det ogsaa kræve betydelige Udgifter, men naar vi have berøvet os Indtægter, ville vi ikke være istand til at afholde Udgifterne dertil. Der har endvidere flere Gange her været indbragt Lovforslag om Alderdomsforsørgelse. Jeg anser det for rigtigt, naar man ellers kan finde den rette Maade at ordne dette paa, at gaa dertil, men ogsaa det kræver Tilskud fra Statens Side. Naar man berøver sig Midler til at yde Noget til dette og lignende Formaal, affskærer man sig imidlertid Muligheden af at kunne gennemføre alle disse Ting. Det forekommer mig derfor, at, naar man kan ordne vor Toldlovgivning paa en saadan Maade, at den ikke kommer til at tynde paa den fattige Del af Befolkningen i nogen særlig Grad, vil det være høist ulogt at kaste Indtægter bort, som vi have saa stærkt Brug for i andre Diemed, og den Anvisning, der er given, at vi skulle afløse endel af vor Toldafgift med en Formue- og Indkomstskat, er ialtfald af den Slags, at jeg ikke tror, at Landboerne skulle være meget lytne derefter; thi den vil ikke være saa uheldig for Noget eller ramme Noget i en saa følelig Grad som den, saa at det sjønder jeg dog ikke, at der kan være nogen som helst Anledning til. Heller ikke kan jeg erkjende, hvad det ærede Medlem for Holbæk Amts 3de Valgkreds (Tauber) udtalte, at en Toldreform og væsentlig Medsættelse af Toldafgifterne er særlig til Fordel for Landbrugerne. Det er ikke rigtigt. Jeg erkjender ikke, at den har nær den Betydning for Landbrugerne som for andre Statsborgere. Det er ikke min Mening, at Landbrugerne skulle høste nogen Fordel ved Toldreformen; men det forekommer mig heller ikke, at der